EJ 2/2025 vp
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
maa- ja metsätalousvaliokunta 22.5.2025

Lausunto: EJ 2/2025 vp jatkokirjelmä asiaan E 31/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje - Ennakkovaikuttaminen tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028–)

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa:

- Luonnonsuojeluliitto katsoo, että ilman uskottavaa ja merkittävästi nykyistä isompia satsauksia luonnonsuojelun rahoitukseen ja ilmastotoimiin EU ei pysty vastaamaan tekemiinsä luonto- ja ilmastositoumuksiin.
- Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) osuus unionin budjetista on lähes kolmannes. Maatalouspolitiikan viherryttäminen tukemaan vahvemmin ilmastotyötä sekä luonnon ja vesien tilan parantamiseksi on avainasemassa EU:n ympäristötyössä.

Yleistä
Suomen ennakkovaikuttamiskannoilla on keskeinen rooli määritellä Suomen EU-politiikan linjaa. Suomen luonnonsuojeluliitto pitää tärkeänä, että tulevassa EU:n rahoituskehyksessä luonnon suojelu ja ennallistaminen sekä ilmastonmuutoksen hillintä ovat vahvassa roolissa ja että niihin osoitetaan uskottavaa rahoitusta.

Luonnonsuojeluliitto myös korostaa, että vihreän ja puhtaan siirtymän mukaisen kestävän talouden ja kasvun tulee nojata vähähiilisiin sekä kiertotaloutta, luonnon monimuotoisuutta ja vesien hyvää tilaa edistäviin ratkaisuihin ja luonnonvarojen kestävään käyttöön. EU:n rahoituskehyksessä tulee asettaa läpileikkaavaksi tavoitteeksi se, että hankkeet noudattavat EU:n kestävän investointirahoituksen "ei merkittävää haittaa" (Do No Significant Harm) -periaatetta.

Luonnonsuojeluliitto pitää välttämättömänä, että Suomi ajaa vahvaa EU:n LIFE-ohjelmarahoitusta tulevaan rahoituskehykseen. Life-hankkeilla Suomeenkin pystytään kotiuttamaan luonnonsuojelurahoitusta EU:n budjetista kansallisen rahoituksen tueksi.

Huomioita Suomen kantaan
Luonnonsuojeluliitto pitää oikean suuntaisena Suomen kannassa esitettyä päämäärää: "*Osana tulevaa rahoituskehystä Suomi suhtautuu avoimesti tulosperusteisten mallien tarkastelemiseen rahoituksen eurooppalaisen vaikuttavuuden vahvistamiseksi.*" Tavoitetta tulisi soveltaa tulevan yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) valmistelussa. Luonnonsuojeluliitto katsoo, että maataloustukia tulisi nykyistä enemmän kohdentaa palkitsemaan viljelijöitä tuloksellisista ympäristöteoista peltohehtaaritukien sijaan.

Luonnonsuojeluliitto pitää hyvänä, että Suomen kannassa on selkeät tavoitteet sille, että rahoituskehyksellä tulee jatkossakin tukea ilmastotavoitteiden ja ennallistamisasetuksen toimeenpanoa. On myös kannatettavaa, että ennallistamistoimien EU-rahoituksessa tulisi olla mahdollista hyödyntää laajaalaisesti eri välineitä.

Suomen kannassa esitetty avoin suhtautuminen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan erilaisiin rahoitusratkaisuihin maatalousrahoituksen uudistamiseksi on kannatettavaa. Kuitenkin rahoituksen uudistamisessa on otettava selkeästi nykyistä vahvempi tavoite maatalouden ilmasto- ja ympäristötoimien vahvistamiseksi.

EU:n yhteisellä maatalouspolitiikalla maatalouden ilmastopäästöt eivät ole merkittävästi vähentyneet tällä vuosituhannella, toisin kuin monella muulla sektorilla. Suomi on myös asettanut oman 29 % päästövähennystavoitteen maataloudelle joulukuussa 2021 yhteisen maatalouspolitiikan hyväksymisen yhteydessä. Tavoitteen saavuttaminen vaatii vahvaa maatalouspolitiikan ohjausta ja kannusteita.

Maatalouden osuus EU:n budjetista on noin kolmannes ja sen rahoituksen suuntaamisella on iso merkitys myös luonnon monimuotoisuuden kannalta. EU ja Suomi ovat sitoutuneet pysäyttämään luontokadon vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen vaatii toimia myös maatalouselinympäristöissä.

Suomessa kaikki perinnebiotoopit ovat uhanalaisia, pölyttäjät vähentyneet merkittävästi sekä monien peltolintujen kannat taantuneet. Lisäksi Suomessa on huomattava määrä heikkokuntoisia tai käytöstä jo poistuneita turvepeltoja joiden ennallistamisella voidaan saavuttaa luonto-, vesistö- ja ilmastohyötyjä.

Kilpailukykyyn liittyen Suomen kantaa esitetään tarkennettavan seuraavasti: "*EU:n rahoituksella tulisi myös vahvistaa ja edelleen kehittää EU:n globaalia johtajuutta kierto- ja biotaloudessa sekä biopohjaisissa ratkaisuissa*." Luonnonsuojeluliitto kannattaa kiertotalouden edistämistä. Biotalouden ja biopohjaisten ratkaisujen edistämisen yhteydessä on muistettava, että ylikulutamme luonnonvarojamme jo nyt. Suomen kannassa tulisi tähdentää, että biotalouden ja biopohjaisten ratkaisujen vahvistaminen ja kehittäminen tulee tehdä luonnon ja ilmaston kannalta kestävästi.

Lisätietoja
- ympäristöpäällikkö Antti Heikkinen. p. 044 901 0461, antti.heikkinen@sll.fi
- monimuotoisuusasiantuntija Liisa Toopakka, p. 040 504 2989, liisa.toopakka@sll.fi